

Biografisk Leksikon.

Anmeldt af Marcus Rubin.

Biografisk Leksikon er sluttet. I 19 Aar, fra 1887 til 1905, er (paa Gyldendals Forlag) de 19 Bind udkomne, hvert Bind aarlig i 8 Hefter, og som et Urværk er Udgivelsen gaaet. Naar man véd, hvad det vil sige at have at gøre med litterære Mennesker — af hvilke mange betragter Upræcighed som et videnskabeligt Attribut, det de sidst skiller sig af med —, og naar man hører, at der har været 238 Medarbejdere, maa man staa med undrende Respekt overfor den sejge Energi, hvormed afdøde C. F. Bricka, Leksikonets Udgiver, har ført sit Værk saa støt og saa ordnet igennem. *)

Leksikonet omfatter Biografier af danske Mænd og Kvinder fra oprindelige Tider til vore Dage og af norske Mænd og Kvinder fra 1537 til 1814. Biografiernes Antal er 9793, der hver gennemsnitlig har faaet $1\frac{1}{3}$ Side; mangfoldige Biografier tager da selvfølgelig mindre Plads, medens der saa til Gengæld er ikke faa, der naar op til mellem et halvt og et helt Ark. Men den Statistiker, der vilde udmaale Berømmeligheden efter Pladsen, vilde komme

*) Ved Brickas Død i August 1903 var ogsaa de sidste Bind ført vidt frem til Udgivelse. Denne er besørget af Arkivsekretær Laursen og Professor Johs. Steenstrup, af hvilke sidstnævnte, der var Brickas nærstaaende Ven, har afsluttet Værket med en udførlig og sympatetisk Redegørelse for hans Livsførelse.

Biografisk Leksikon.

Anmeldt af Marcus Rubin.

Biografisk Leksikon er sluttet. I 19 Aar, fra 1887 til 1905, er (paa Gyldendals Forlag) de 19 Bind udkomne, hvert Bind aarlig i 8 Hefter, og som et Urværk er Udgivelsen gaaet. Naar man véd, hvad det vil sige at have at gøre med litterære Mennesker — af hvilke mange betragter Upræcighed som et videnskabeligt Attribut, det de sidst skiller sig af med —, og naar man hører, at der har været 238 Medarbejdere, maa man staa med undrende Respekt overfor den sejge Energi, hvormed afdøde C. F. Bricka, Leksikonets Udgiver, har ført sit Værk saa støt og saa ordnet igennem. *)

Leksikonet omfatter Biografier af danske Mænd og Kvinder fra oprindelige Tider til vore Dage og af norske Mænd og Kvinder fra 1537 til 1814. Biografiernes Antal er 9793, der hver gennemsnitlig har faaet $1\frac{1}{3}$ Side; mangfoldige Biografier tager da selvfølgelig mindre Plads, medens der saa til Gengæld er ikke faa, der naar op til mellem et halvt og et helt Ark. Men den Statistiker, der vilde udmaale Berømmeligheden efter Pladsen, vilde komme

*) Ved Brickas Død i August 1903 var ogsaa de sidste Bind ført vidt frem til Udgivelse. Denne er besørget af Arkivsekretær Laursen og Professor Johs. Steenstrup, af hvilke sidstnævnte, der var Brickas nærstaaende Ven, har afsluttet Værket med en udførlig og sympatetisk Redegørelse for hans Livsførelse.

galt afsted; thi naar man om Storfolk fra gammel Tid kun har vidst meget lidt, har man ogsaa kun kunnet give meget faa Livsdata, og for nulevende har en vis Korthed været paabudt, fordi Vurderingen af samtidige som Regel maa blive knap og forbeholden.

Endvidere stiger Antallet af »Berømtheder« fra Periode til Periode, saa at vi har flest nu. Det vil sige, at jo længere vi gaar tilbage, des færre huskes og kendes, Glemselens Hav lader kun de høje og højeste Toppe synlige for Eftertiden; selv om man havde Efterretninger om flere end man har, vilde man ikke bryde sig om at biografer dem i samme Omfang som for de senere Slægters Vedkommende. Men dertil kommer, at Efterretningerne er gaaet tabt, og endelig og ikke mindst havde man i tidligere Tid indenfor selve Tiden ikke saamange kendte Mænd som nu, fordi der skulde meget til, at et Navn naaede ud over sin Hjemsteds Kreds, fremfor alt saaledes, at det litterært bevaredes. Med Hensyn til vor egen Tid har jo heller ikke Leksikonet kunnet undgaa at yde sin Tribut til Døgnnet; dette siges ikke i og for sig som en Bebrejdelse, thi hver Tid sin Ret og sine Navne, men mange af disse vil rimeligvis netop kun af den Grund kendes om halvtreds Aar, at de findes i Biografisk Leksikon, og de vil forsvinde af en Udgave, der begynder paa den Tid, hvis de ikke er forsvundne før.

Den Ulighed, der saaledes findes og maa findes fra Slægt til Slægt, forstærkes af de uligeartede Erindringsmidler, der for de forskellige Samfundsklasser har været til Stede. En Skribent, der har efterladt sig egne litterære Produktioner, har derved givet Midler til at »foreviges«, som ikke er til Stede for en Købmand; en Embedsmand, der findes omhandlet i Indstillinger og Anciennitetslister, har et »vita«, tilgængeligt for Efterverdenen, som Medborgere af ikke mindre Betydning mangler. Den herved fremkomne Ulighed har Udgiveren næppe været tilstrækkelig opmærksom paa. Hver Ligpræken eller Traktat har værdiggjort sin Forfatter til en gejstlig Biografi, og hver

højere Officer har faaet sit hele Liv registreret i Værket, inklusive de Regimenter eller de Skibe, han skiftevis førte, de besøgende Fyrster han var adjungeret o. a. l. Derimod er der næppe gjort tilstrækkeligt for at eftersøge og faa skildret Mænd, der har haft Indflydelse i og paa deres Tid, men som hovedsagelig har hørt det praktiske Liv til. Det skal indrømmes, at der her tidt kunde være betydelige Vanskeligheder at overvinde, men at det dog ikke blot er paa disse, at Sagen er strandet, kan ses af Biografierne endog fra det nittende Aarhundrede. Man savner Biografier af Donner, af Bech, Collstrup o. s. v. Der har ved Planen for Udgivelsen noget manglet Blik for Betydningen af, at det økonomiske Livs Mænd erindredes; dette skyldes dog ikke, at det ikke var »fint« nok at have dem med, hvad der fremgaar af, at der næppe er f. Eks. en Danserinde af lidt Navn, uden at hun er biograferet, — men om Aktører og Aktricer foreligger jo ogsaa bindstærke Værker, om vort Næringslivs Mænd grumme lidet.*)

Industriens Mænd er hovedsagelig skildrede af Professor Camillus Nyrop, og hans egne talrige og udmærkede Monografier, i de senere Aar supplerede med Jubilæumsskrifter o. l. ogsaa fra andre, har her muliggjort en

*) Overhovedet vilde det være den største Uretfærdighed at beskylde Udgiveren for nogen villet Forfordeling af nogen Samfundsklasse. Men hans Opfattelse af de forskellige Personligheders Betydning behøver naturligvis ikke at være almengyldig. Det er saaledes overmaade snurrt, at imellem circa halvtredsindstyve Jensen'er er Fagforeningernes Formand, nuv. Borgmester Jensen ikke optaget. — Biografierne har iøvrigt saavidt muligt været fordelt ikke blot til Mænd indenfor hvert Fag, men ogsaa indenfor hver Retning, saa at enhver har faaet sine at omtale. Eftertiden vil heraf paa en morsom Maade kunne læse sig til, hvad der var vor Tids officielle Anskuelser i Politik, Religion, Litteratur etc., og hvad Oppositionens (endog med en vis Svingning i Løbet af Værkets Udgivelse). Biografier om Mænd af den officielle Retning er i Reglen uforbeholdent anerkendende, af Oppositionens apologetiske.

ret rigelig Samling Biografier af Industridrivende. Af Handelens Mænd fra ældre Tider har Arkivsekretær Grove givet forskellige Biografier af Interesse og Betydning, medens Biografierne af vort og forrige Slægtleds Handelsmænd — efter i de første Bind at have været overdragne Børssekretærene Salmønsen og Schovelin — hovedsagelig er meddelte af Kontorchef Emil Meyer, der har skilt sig fortræffeligt fra sit ikke lette Hverv. Sekretæren ved Landhusholdningsselskabet, Hr. H. Hertel, har skrevet kyndige agronomiske Biografier. De teoretiske Nationaløkonomer (og Statistikere) er skildrede af Professor Westergaard, der hist og her synes at have været noget strengere og noget knappere end vanligt imellem Værkets Medarbejdere, men som man iøvrigt maa være meget taknemmelig for det omfattende Arbejde, han her har paataget sig, og hvorved, alt i alt, vor faglige Litteratur har faaet en betydelig Berigelse.

Skildringer af Mænd, der har haft praktisk eller teoretisk nationaløkonomisk Betydning findes ogsaa fra flere andre, og desuden vil man naturligvis i de almindelige historiske Biografier finde overmaade mange Bidrag af Betydning til Belysning af vort økonomiske Liv og dets Bærere igennem Tiderne. Som Helhed behøver det ikke at siges for Læserne af dette Tidsskrift, at er end Biografisk Leksikon et af den Art Værker, der næsten naturnødvendigt maa have en Del saarbare Steder, er det samtidig et Kulturmonument for vor Tid og vort Land af uvurderlig videnskabelig og praktisk Betydning, og kunde hint eller dette have været ønsket anderledes, saa skal disse Ønsker ikke fordunkle den Hyldest, der først og sidst skyldes Værkets Udgiver, men dernæst ogsaa dem, der paa den ene eller anden Maade i væsentlig Grad har muliggjort Værkets Fremkomst og bistaaet til dets Gennemførelse.